

Any XV

Barcelona 20 de Mars de 1902

SETMANARI CATALA
10 CENTIMS lo número

R

Copia fot. de A. Esplugas.

—Lo senyor Governador
ens ha privat las *corridas*,
pero com jo no 'm sé estar
ni cinch minuts sense *lidia*...
¡demano 'l concurs d' algú
que vulgui entrà á *banderillas*!

CRISIS

Tota aquesta setmana passada han estat els polítics que la pell no 'ls tocava á la roba ó viceversa.

Entre 'ls fusionistas especialment, podriam citar-ne més de un y més de dos que han estat vuyt dias ab un rebombori de budells que no semblava sino que beguessin aygua de Rubinat á tot pasto. Ells, per dissimular, deyan que ho feya la Quaresma y que 'l menjar de magre 'ls trastornava l' estómac. En realitat era la crissis que 'ls anava per dintre fentlos l' efecte d' un purgant enèrgich.

Y no n' hi havia per menos. La inseguritat de conservar la canongia, la pór de que nous ministres 's portessin com es lògich altrás *sangoneras* á qui alimentar y la expectativa de tenir que abandonar la dolsa costum de firmar la nómina cada fi de més, son caborias suficientes per destarotar la naturalesa més robusta.

—¿Vés que m'importará á mí, deya un fusionista, que l' Urzáiz siga derrotat ó no per la majoria? ¿Ves que 'ns interessa á nosaltres, pressupostívoros de *medio pelo*, que 'l Banch d' Espanya 's menji á l' Urzáiz ó l' Urzáiz 's menji al Banch?

—Ben net, afegia un colega. Si 'l ministre de Hisenda no pot anar que 'l treguin; si 'l ministeri es un' olla, que l' enviïn á passeig. Jo no sé perque per assumptos de tan poca monta com el cambi de un home ó de set homes, tenim de deixar l' empleo molts milers de servidors del Estat que guanyem el pa de molts milers de familias? Els empleats deuriam ser fixos.

—¡Bé, companys! replicava un conservador. No ho déyau pas aixis dos anys enrera, quan váu assaltar el pressupost. ¿Es dir qu' ara que us hi trobéu bé, us sembla mal fet aixó del cambi de catúfols? Que no som de Deu, nosaltres? Lo qu' heu de fer vosaltres y 'l vostre Urzáiz y fins el vostre Sagasta, es tocar pirandó aviat, que aqui no hi feu més que nosa.

—¡Mira que més nosa que vosaltres! Ja farà bon sol quan la Reyna torni á refiarse del vostre don Paco!

—Sempre ha farà millor que 'l titella de 'n Sagasta.

Y 'ls turrónayres en efectiu y l' aspirant al turró van allargantse de paraulas y acudint al vocabulari de 'ls insults, fins que 'ls descomparteix lo crit d' una «última hora del Liberal» que venen els trinxe-rayres y ahont se dona com á segura la formació d' un ministeri de concentració que deixa mocats als contrincants y 'ls uneix en la mateixa tasca de murmurar de 'ls tráfugas de 'ls dos partits de torn.

—Quin beneyt en Tetuán! diu el conservador. No 'l váu voler per nulitat.

—Donchs en Maura, vaya quin un! afegeix de un 'ls fusionistas. El protector de 'ls *estetas*...

—¿Y en Montero? replica l' altre. L' autor del tractat de París, ¡ex!...

—Y en Romero? torna el primer. L' etern traydor y l' etern descontent.

Y dura la murmuració y el retallar casacas fins que una nova última hora del *Ciero* ab "la forma-

ción del nuevo ministerio» explica qu' aqui no hi ha més Deu que 'n Weyler y en Sagasta son profeta.

*
*
*

¿Y el pais en tant?

El pais ha vist ab indiferencia aquesta nova crissis. El pais ha vist indiferent com, ab la excusa de la crissis, acabava en punta un debat tant important com el de 'ls successos de Barcelona, importantíssim á pesar de las bestiesas que s' han dit.

El pais ha vist ab la passivitat de un xay—no tardará molt á deplorarla—com s' ha sacrificat ini-quament á un ministre honrat y digne devant de las conveniencias d' una entitat com el Banch d' Espanya, á fi de que aquesta acabi de devorar els últims restos de la riquesa espanyola.

El pais veu—y comprén perfectament el joch—com tota la política giravolta en torn d' una sola personalitat que s' ha calsat las botas; en Weyler.

El pais veu totas las giragonsas que 's fan per anar á parar á un govern de forsa fent antessala en un govern de saynete.

El pais ho veu tot y ho comprén tot y no obstant calla.

Y calla perque está convensut de que es inútil parlar è impossible lograr que sa veu sigui escoltada.

Perque sab que sa veu 's perdria vanament y sa queixa cauria en el buyt.

Perque li consta que la voluntat nacional es un mito y la Constitució un parany.

Perque veu qu' Espanya ha cambiat insensiblement de forma política.

La nació que contempla sens protesta la cayguda airosa d' un hisendista innovador y simpátich; que veu silenciosa lo sacrifici sens defensa d' un ministre patriota è intel·ligent—cayguda y sacrifici que representan la carestia, la ruina y la fam en un demá pavorós—la nació que veu aixó y calla y no protesta, no es que visqui en Babia, es qu' es impotent, es que no pot aixecar la veu.

¡Encara que la Contitució digui que sí!

RAMON BERENGUER

EPIGRAMAS

Un tal Pere Bonavia
que ven al Encant papés
quan no fa gaires dinés,
diu qu' ha tingut un mal dia
encare que 'l sol torrés.

Tot demanant caritat
exclamava un perdulari.
—¡Compassió per l' esguerrat!
y li deyan: —Deu t' ampari—
Cansat de tant sentí aixó.
al últim va preguntá:
—Senyor meu y aquest senyó
¿sab en quin carrer s' está?—

ALBERTET de Vilafranca.

D' actualitat

Una opinió

¡Després dirán els incréduls que l' actual Ajuntament viu en Bábia y que no pensa en res ni planteja res! . .

¡Calúnnia, calúnnia infúcia! Ara s' haurá vist ben bé com els regidors barrinan per transformá en un Edén la ciutat que 'ls entregárem convertida en un infern.

Preocupantse, per de prompte, pe 'l bé de nostres ventrells han dat un *ordenó y mando* á fi y efecte de que en lo successiu, no falti en las plassas l' aliment.

Mes, calculant qu' es possible que faltessin els bedells, els moltos y els bous y vacas perque quedém tots «complets», han autorisat que 's matin caballs, burros y demás.

Al mateix temps, els periódichs, fent lo seu joch, van dient que las carns d' aquells solípedos son molt sanas y excelents y afegeixen que si á Fransa están grassos y vermells, es sols perque menjan burro y s' atipan de filets de caball, de mula ó matxo! . .

Tot aixó m' está molt bé. Pero jo, que en tots els cassos hi busco els segóns intents he pensat: ¿Y no podria ser tot, que l' Ajuntament volgués preparar al poble pera ferli portá 'l pés de 'ls numerosos xanxullos y 'ls duptosos expedients? . .

¡El poble que menja burro ha d' anyorar al poch temps qu' algú li posi l' *albarda*! . . Aixís, donchs, es evident que 'l que busca 'l municipi es qu' aquí 'ns aclimatém á deixáns posá las sárrias... ¡La carga... vindrá després!

Diumenje de Rams

Els nyébits de la política volguent fer un cop de cap y celebrar avans d' hora la gran diada de 'ls Rams, van acoblarse á la porta de la iglesia del t stat entonant ab veu unánime l' «Obriu, que volém entrar!!»

Alli en *Mero de la Beda*, en Montero y en Tetuán, en Maura y López Dominguez, cadascú ab lo seu esbart de trinxeraires famélichs que no han menjat fa molt anys y cadascú alsant enlayre el palmó, la palma ó rám de l' ambició respectiva ó l' empleo desitjat, van tornarse ronchs, afónichs, eridant ab terribles brams mitj plany y mitj amenassa; —«¡Obriu, que volém entrar!!»

Pero 'ls de dins de la iglesia —que son á dins molt temps há— als tals clamors responían sos palmóns enarbolant; —«Tanquéu, que ja som á dintre!!» Y en efecte van tancar limitantse únicament á cambiar de mans els rams.

L' oficiant, *mossén S' ho gasta* posat al peu del altar ahont el *Nyinyo* s' hi venera, vestit ab capa pluvial, tot rascantse la barbeta, y assistit pe 'ls ajudants *mossén Moret, mossén Weyler* y en Merino, l' escolá, va donar als de la iglesia la bendició *pastoral* . . .

Per lo que toca als de fora vá dir: —¡Que 'ls parteixi un llamp!

M. RIUSECH.

Arrels

—Mira que 'n soch de desgraciada! — deya una dona ja de certa edat á una amiga seva —soch casada y no puch tenir fills!

—Ja es estrany—deya l' altra —¿que no 'n vá tenir la teva mare?

Per més formal que siga 'l músich, sempre menteix quan diu *ja sol* y no 'n fá.

Quan veig algún marit y muller que se las *mesuran*, sempre penso que l' única dona que fora bona per l' home, es la muda y sorda.

ROMANI CALDERONA.

Retall de una conversa intima

—D. Matías'

—Don Ramón!

—Com l' hi proba 'l nou estat?

—¡Ay! d' ensá que soch casat que no visch en aquest mon.

—¿Qué diu ara?

—Lo que sent

—Es á dir que la senyora? . . .

—Quan no té visita, es fora, no puch véurela un moment!

—Válgam, Deu, ja es gran desgracia

—Ja ho pot dir senyor Matias;

¡hi patit més, aquets dias

que soch casat ab l' Engracial! . . .

—No 's desesperi, qu' encare! . . .

—Per que no m' ho sé explicar . . .

—No ho entén? Donchs es ben clar; ¡no veu que li pot ser pare! . . .

J. M.ª MALLAFRÉ

MISSIVA

Ojos negros, serenos . . .

Vehina, ¿qué s' ha pensat? Jo ja no puch aguantarme, lo seu modo de mirarme m té mitj carbonisat.

Com m' hi amohino y m' hi enfado vosté hi gosa ab viu dalit, y 'm mira de fit á fit y... 'm desfaig com un bolado.

Si es que no ho fa per amor tanqui els ulls de una vegada. ¡Pensi que cada mirada, es fletxa que 'm clava 'l cor!

Lo seu mirá es tant potent que 'm preocupa y fa la llesea; si be es molt cert que m' engresca, la salut se me 'n ressent.

De l' amor jo estich al *Narro* y d' aixó 's val, desalmada . . . ab una sola mirada

m' encén el cor y... 'l cigarro.

¡No exagero! ¡No me 'n rich! Sos 'ls m' atrahuen, senyora, si 'ls veig, mon cor s' anyora, quan los veig, sento fatich.

Si tal martiri m' escull calmi 'l dubte que 'm corseca, si li agrado, ab una mueca expéssim'ho d' un cop d' ull.

Perque tal torment no admeto, ni soporto tal desfici.

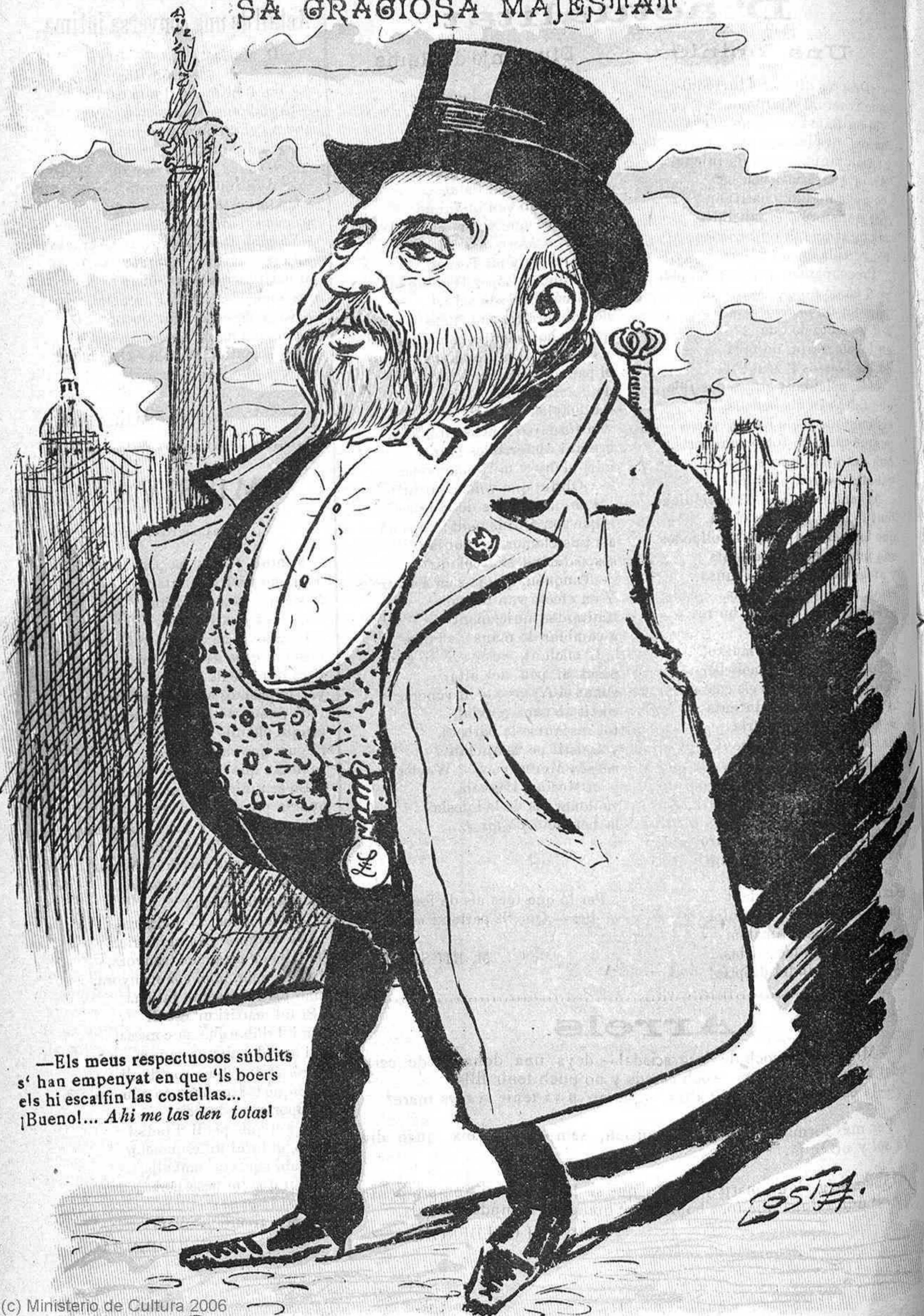
¿Que vol que perdi 'l judici ó que 'm torni un esqueleto?

Acabi aquestos embulls, ab lo si que 'm desespera . . .

¡puig si la dona s' entera li podria treure 'ls ulls!

C. G. REDEMBACH.

SA GRACIOSA MAJESTAT

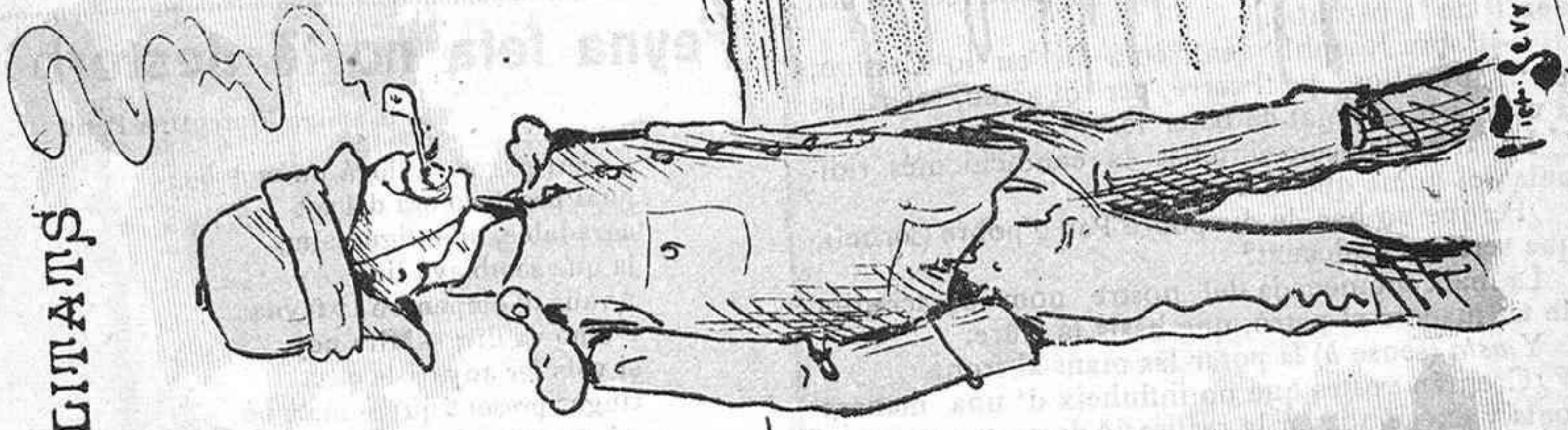

—Els meus respectuosos súbdits
s' han empenyat en que 'ls boers
els hi escalfin las costellas...
¡Bueno!... Ahi me las den totas!

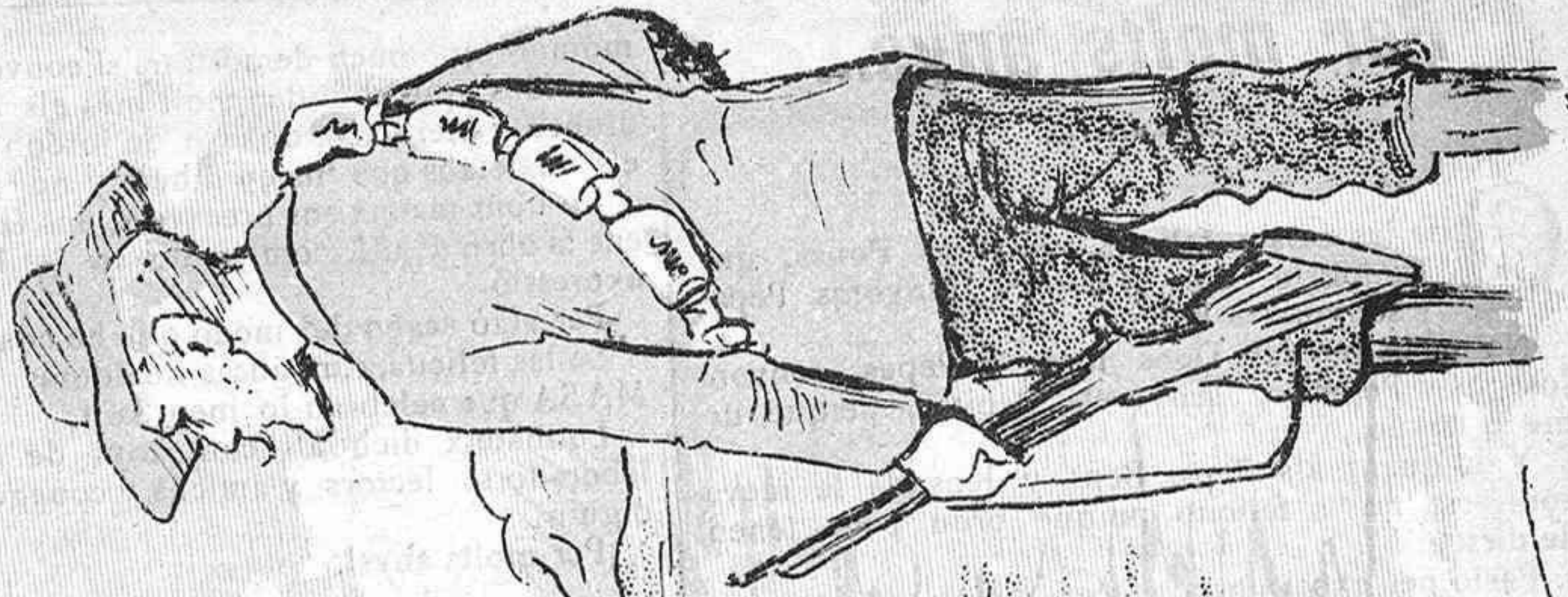
AGTUALITATS

— Y donchs, ¿qué 't pensavas tontet?
 y donchs ¿qué 't creyas beneyt?
 ¿Com pot lluytà un carquinyoli
 ab tota la gent de pést?

Piet-Sevene

— Que ¿perqué no us afusellém?... ¡Com se veu que 'ls
 inglesos no sabéu de comptes! ara t' hém prés l' arma-
 ment ¿no es aixó? Donchs quedant lliure, demá te 'j
 tornarém á prendre. Cada inculés lliure es un fusell nostre

Per molts anys...

Que las passin felissas, senyoras Ponas, que las logrin, donyas Josefás, senyoras Pepas y senyoretas Pepitas.

No m'ocupo dels Dons Josés y Pepes, senyors Josephs y Pepets, y senyorets Pepitos, perquè no me 'n cuydo.

Y en quant als Peps, Beps y Jeps de la meva confraria, no 'ls felicito perquè prou pena tenen de dírsen.

Parlo per experiència.

No sé per quins cinch sous la paraula Joseph es sinónima de taujá, manso ó bon home (en lo mal sentit de la paraula).

—¡Pobre Joseph!— sentiréu á dir en lo Cassino, pe 'ls passillos, pe 'l carré, per tot arrèu, referintse á un marit carregat de bona fé.

— La tal exclamació sintetisa la condició més ridícula del home que té dona.

¿Perquè no han de dir pobre Pau ó pobre Corneli, que sería més adequat?

La mala anomenada del nostre nom desacredita de tal manera al patrò, que hasta fá riure.

Y *asta* (sense *h*) fa posar las mans al front.

¿Creuran vostés que no influheix d' una manera tonta y exegerada en la realisació de certs matrimonis per lo que afecta als Josephs de noms y de fets?

Recordo perfectament que jo (mal m' está 'l dicho) podria haver fet un bon partit ab una senyorrassa, que 'n feya dugas, que tè una casa al Poble Sech ab més pisos que vehins, y precisament perquè 'm dich Pepet vá 'l orni al parlarli de barrejar 'ls meus interessos ab els seus.

— Si 's digués Pau, ó Felip, ó Magí, ó Sebastiá (va ferme de contesta) no 'm faria res, pero aixó de dirse senyor Pepet, trovo que fá molt betas y fils del carrè Mitjá y al mateix temps, que fá un' altra cosa...

Y 's vá casar ab un tal Pere que es més *Pau* que fet d' encárrech.

Qu' es lo que devía volguer donya Paula: aixis s' anomenava.

— ¡Senyor Pepito! ¡senyor Pepito!— sentirán cridar vostés á qualsevol hora per qualsevol senyora de botiga, tendera ó marmanyera.

Iustament ens clavém á riure y tombém 'l cap convensuts de que toparém ab un senyor de jaqué curt, bigotet de rata, pantalóns estrets y barret d' ala esquifida... y no 'ns equivoquém.

Encare que no 's digui Pepito, li diuhen, porque sembla 'l nom apropiat pe 'ls tipos que 'n diuhen mitj-donetas.

Es lo que á mi 'm sulfura y 'm fa protestar d' aquest rebaixament moral de nostre nom que me reix tot lo respecte degut á sa procedencia, ja que 'l Sant Patró es lo Sant de més catagoria de la colla y de més representació.

Jo, á pesar d' aqueix empenyo en voler fernos la guitza tots quants ens tractan de Joseph, als que 'ns en dihem ab honra, cada dia n' estich més satisfet, perquè d' ensá que me 'n dich m' he fet cárrech de lo injustificat de nostre simbolisme taurí, desde 'l

moment que puch demostrar, si convé ab noms y apellidos, que abundan molt més els que no se 'n diuhen y mereixían dirse 'n de Joseph, que no pas els mateixos que 'ns en dihem y no 'n som.

Lo nom mateix ens precaveix, ens fá está al tanto, ens fá obrir l' ull, com se diu en lo bon sentit de expressió.

Per aixó acabo del modo que he comensat.

Se las felicita, simpáticas llegidoras de LA TOMASA que celebran lo meu Sant.

Lo mateix dich als companys de redacció, col·laboradors, lectors y amichs y coneguts que se 'n diguin.

¡Per molts anys!

PEPET DEL CARR L.

Feyna feta no té destorb

A la amiga Florentina Petit.

Cert pagés va llogá un mosso qual posat no era del tot agradable, que diguéssim, ja que semblava liró.

Avans d' emprendre la feyna l' amo va dir; —Mira noy, si vols fer anys á la casa tingas present qu' es molt bó mirar per endavant sempre puig lo fet, no té destorb.

Dit aixó, va succehirne que un cert dia pe 'l Juliol allá molt prop de mitj dia, el mosso ab un tió al coll amarat esbufegantne asfixiat per la calor vá entrá á casa del seu amo qui al veurel digué;— ¡Xicot! ¿Ahont vas ab aquesta soca? —Com vos vareu dir, respón, que per endavant las feynas mirés sempre... ¿Si? jo, donchs, he pensat; ves á buscarne per Nadal, aquet tió que així 'ls noyets de la casa podran fé rajá 'ls turróns.

S. BRUGUÉS.

Balls de carrer

Ell— Escolti, ¿té compromís?

Ella— No senyor (fém com aquell que s' hi enganxa).

Ell— Donchs jo sí que 'n tinch; per lo tant me 'n vaig á ballar ab la d' enfrente.

Ell— Escolti prenda ¿que té compromís?

Ella— (Ab molt orgull) Sí senyor

Ell— Per gayres balls.

Ella— (Ab molt més orgull). Per tots.

Ell— Bueno, ja ha fet bé de no venir, perquè á mitj ball l' hauría deixada.

TOLUPE GIP.

LA DONA CATALANA

DIRECTORA: D. RIERA BATLLE.

LO FUSTER DE NAZARETH

Ab las eynas á la má
lo bon Joseph artesá
envers lo trevall fá via,
puig 's guanya sens afront
ab la suor del seu front,
nostre pa de cada dia.

Com qu'es de cor bondadós,
no li dol trascá afanyós
ni lluytar ab la pobresa,
puig l'alenta 'l sant amor
d'una esposa tot candor
y un fillet tot boniquesa.

Lo fuster de Nazareth
sempre te pe 'l petitet
las llissóns de la experiéncia
y l'infant, qu' es fill de Deu,
paga aquell carinyo seu
ab la més cega obediéncia.

Un jorn, resta pensatiu
aprop son pare adoptiu
que ab dalit serra que serra;
y á poch vá de genollóns
tot cullint estellicóns
que l fuster deixa per terra.

—Fill meu (li diu) ¿Ab quin fi
eixas fustas vols cullí?
¡trovó extranya ta fatlera!
y el nin respón-li á sas veus;
—Vull ensajarme á fer creus
ab vostra fusta sobrera.

Quant jo las sábiga fé,
pel mon las escamparé
sens mirar terme ni mida;
¡Ditxós qui la sabrá dú!
Ab ella estiguén segú
que logrará eterna vida.

Allavors, lo sant varó
del bon Jesús protectó,
li parlá d' eixa manera;
—De las creus que donarás,
pe 'ls meus amichs, guardarás
la més petita y lleugera.

Y si á algúns manca valor,
jo 'ls donaré mon amor
perque vulguin abressarlas...
¡Ves fent creus bon Jesuset,
que 'l fuster de Nazareth
ja 'ls ajudarà á portarlas.

DOLORS RIERA BATLLE.

Protesta

¿Perqué cassas cassadó
ab fatlera malehida
l' auCELL, que dret á la vida
té igual que tenim tu y jo?

¿Perqué l' has de empresoná
dintre la trista gabieta
sens més crim ¡pobre auCELL!
que sapiguer refilá?

Y el que 'm causa més horror
es que, creyent que més canta,
el fás cego y no t' espanta
tanta duresa de cór.

ROSETA SERRA

Contestació

A UN GALAN

M' has fet dir que si t' agrado
es perque vesteixó bé;
m' has fet dir que 't tornas lelo
perque calso bé 'ls meus pous
y porto un parell de joyas
que fan un goig d' alló més ..

¡Moltas gracias!... No esperava
que un jove com tú, complert
obrés ab tan poca táctica
y 'm donés semblant «miquel».
Jo esperava —si t' agrado—
que 'm diguessis francament;
—Cecilia, permet que 't digui .
quánt me plaus pe 'l teu talent,
per ta virtut, ta figura,
per tal acció ó per tal fet.—

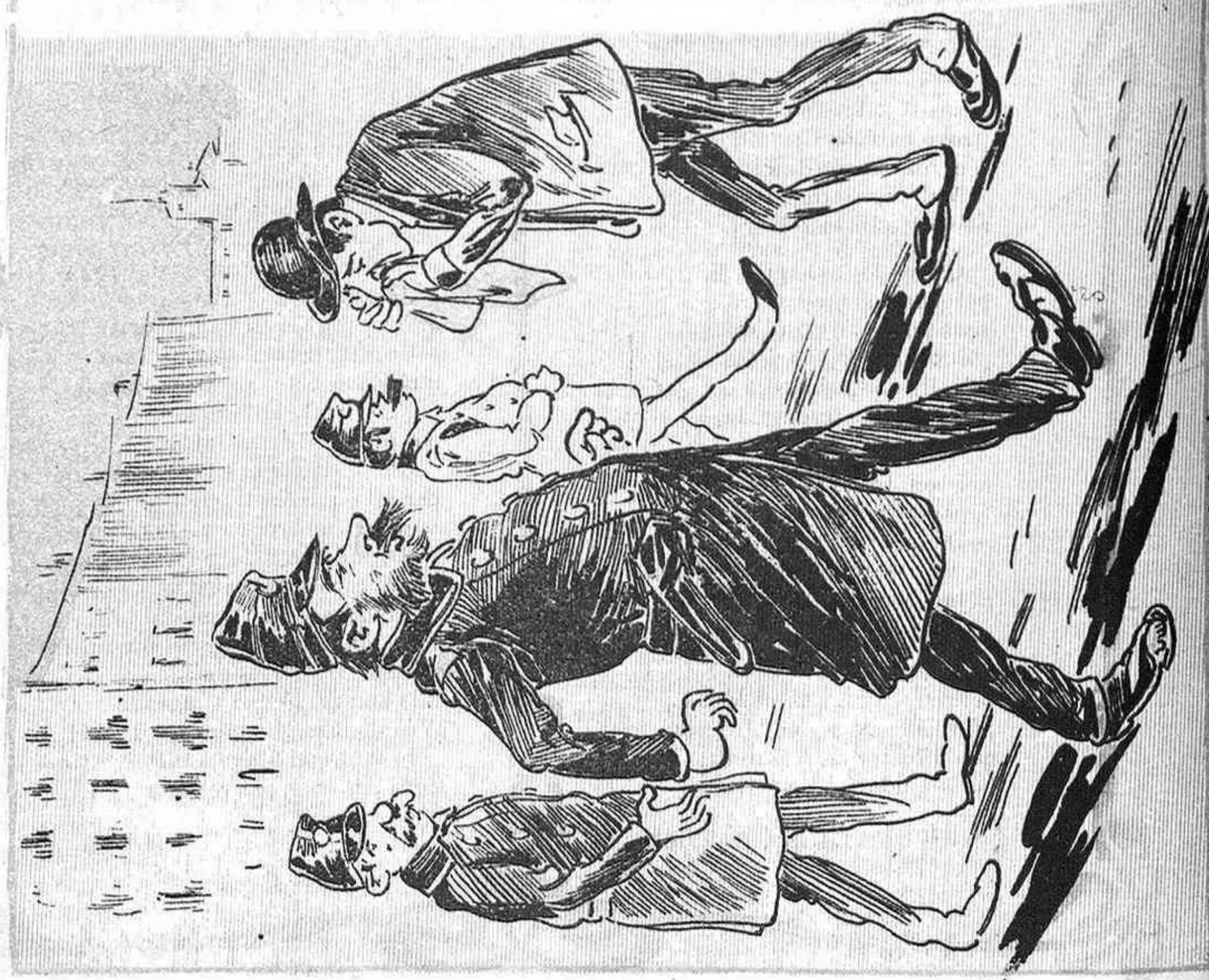
¿Pero dirme que t' agrado
per alló que res té meu
—encara que 'm costi 'ls quartos? —

¿Dirme que 't faig goig no més
per la roba y las sabatas
y las joyas? .. Ah, beneyt! ..
Vés .. que 't dongui 'l sí qu' ansias
el sastre ó 'l sabater...

Els han fet lo que t' agrada . .
¡Vés donchs, y enamórat d' ells!

Jo vull que 'l que á mí m' estimi
sigui per mí y per res més.

SILETA.

—Qu' es aqueix tuf de benzina que fins tapa els esperits?...
—Ah! Ila ho veig! Son els *gusindúllas* que van al govern civil!

A casa de carn mundana va la *higijona* pels *caudats*; si barreja amb *caudats*, ben vista si va ab barret,

—¡Arri allá, trapaceis! Sapiguèu d' are endevant que jo no soch protector d' *estira-cordetas* y per lo tant, renuncio com a Joseph que 'm dích, á ja cera de contribuyent que féu cremar en aquestos candeleros!

—Pel capritxo d' un *Mansano* el meu *restaurant* d' última hora tanca á las doze. ¿No es prou denigrant que jo, tot un *barba* de drama barato, m' hagi de passejar cada nit ab la *fiambrera*.

TEATROS

NOVETATS

Dissapte passat, s' estrená (segóns los cartells) un drama titulat *La Alqueria de los Saúce*, arreglo del francés de *La Closerie des Génets* pero resultá que ja se coneixia de mitjos del sigle passat, si be ab lo titul de *La Alqueria de la Bretaña*.

Ab tot y no oferir novetat la obra de referencia, siga que son argument se fá del tot interessant y además te escenas conmovedoras, lo públich l' aplaudí ab molt calor, arribant á l' entusiasme en algunas escenas de ls tercer y quart actes habent sigut sumament aplaudits los actors y arreglador que ho resultá ser lo conegut actor Sr. Zaldivar, habent tingut que presentarse en lo palco escénich al final dels dos últims actes.

CATALUNYA (Eldorado)

Com siga que las obras en explotació encara donan, la direcció no s' ha espavilat á posar cap obra nova pero anuncia pera avuy *La trapera*, de Lara y mestres Caballero y Hermoso y pera lo dissapte de Gloria se prepara *El sombrero de plumas*, original de Echegaray (Miquel) y mestre Chapí.

GRAN-VIA

En la passada setmana hi han hagut los debuts de las tiples Mendoza y Rodriguez que han sigut ben rebudas habent reforsat per lo tant lo personal de la companyia.

La Empresa d' aquet teatro á fi de poder presentar obras de importancia, ha contractat al conegut baritono Sr. Capsir, que habia de debutar dimars últim ab la coneguda obra *Las carceleras*, que ja es sabut interpreta magistralment

Sabém que s' está activant lo decorat pera la versió castellana de *Las barracas*, sarsuela que sigué l' exit de tota una temporada d' istiu en lo teatro Tivoli.

TIVOLI (CIRCO EQUESTRE)

Ab tot y trobarnos á las darrerías de la temporada, ja que diumenje próxim se donarán las últimas funcions, lo Sr. Alegria tracta de que s' acabi ab lo mateix bon éxit del principi aixís es que los debuts se tocan l' un á l' altre y tots ells resultan de artistas notables en son género.

Lo debut últim que hi ha hagut es lo de *Les N that's*, excéntrichs acróbatas que deixan admirat per la perfecció ab que imitan á un mico en tots sos detalls, causant son treball verdader assombro per l' estudi imponderable que representa.

Pera lo dissapte de Gloria, s' anuncia la reapertura del local transformat en teatro á fi de poguerhi actuar la companyia de ópera espanyola y sarsuela gran que, dirigida per lo mestre Sr. Bauzá, ne forman part artistas tant notables com las tiples Fons y Ortega; tenors Simonetti, Beltrami y Barrenas, baritonos; Gil Rey y García Soler y baixos Beut y Meana.

Com que lo repertori que posseheixen es molt extens y la companyia es de lo més superior que hi ha en son género, es de esperar que la empresa Elias, logrará bon resultat.

UN COMICH RETIRAT.

La exposició de cartells

en lo SALÓ PARÉS

Més de dos cents son els projectes de cartells anunciadors exposats en el Saló Parés, responent al concurs obert per los fabricants de paper de fumar Eduart Roca y jermá de Palma de Mallorca.

Si bé es evident que la repetició d' aquest género de manifestacions acusan per una part la saludable tendencia de millor cultura artística entre 'ls nostres industrials, considerém en cambi llastimosament correspostas per part dels artistas las bonas intencions dels iniciadors del present Concurs.

Tant es aixís, que si de nosaltres depengués la determinació de premis, declararíam resoltament desert el concurs per falta, casi absoluta, de cartells que s' ho mereixin. Y ho faríam ab tant mes ferma convicció, per quan alguns dels exposats contan ab prou medis de tècnica artística per ferhi bon paper y omplir degudament las condicions características del género.

Aixó prova una vegada mes la inercia ò l' enso-piment dels pochos artistas de pretensions mes ó menos justificadas y la desvergonyida petulancia dels eterns anónims, confeccionadors d' *ex-votos* que ab l' enigmátich nom de *modernistas* emporcan indiferentment cartells ó telas, aucas de redolins ó periódichs.

Cumplint, donchs, la nostra missió de *revisteros* ab el Director y els llegidors de LA TOMASA, sols farém constar que reconeixém condicions de relativa importancia artística á 'ls cartells senyalats ab els següents lemas: *Smoking* qu' es en nostre concepte, el millor de tots; *Sr. Mauri*, Aixó de pen-jarse 'l paper á la boca, consti que no fá *senyor*, *Lu-hú*, que 'ns assembla haberla vist en altre lloch; *Odissea* més propia per quadro que per cartell; una *Japonesa* que tè per lema: «X» *Foch*, molt bé per ilustrar una novela de 'n Luis de Val y *Un full de paper*, verónica de famella crisantema

Tot lo demés, ens apena repetirh'o; es una igno-centada.

L' article per fumá que fabrican los Srs. Roca, podrá ser tant bó com vulgui, y per xó 'ls felicitem, pero no 'ls hi podrém may perdonar que per fer l' anunci del seu paper, molts cartellistas ens hagin entristit ab un altre *paper* qu' ells han fet y que també *créma*, un *paper... ridicul!*

EL GRECO DE SITJES.

Rajolins

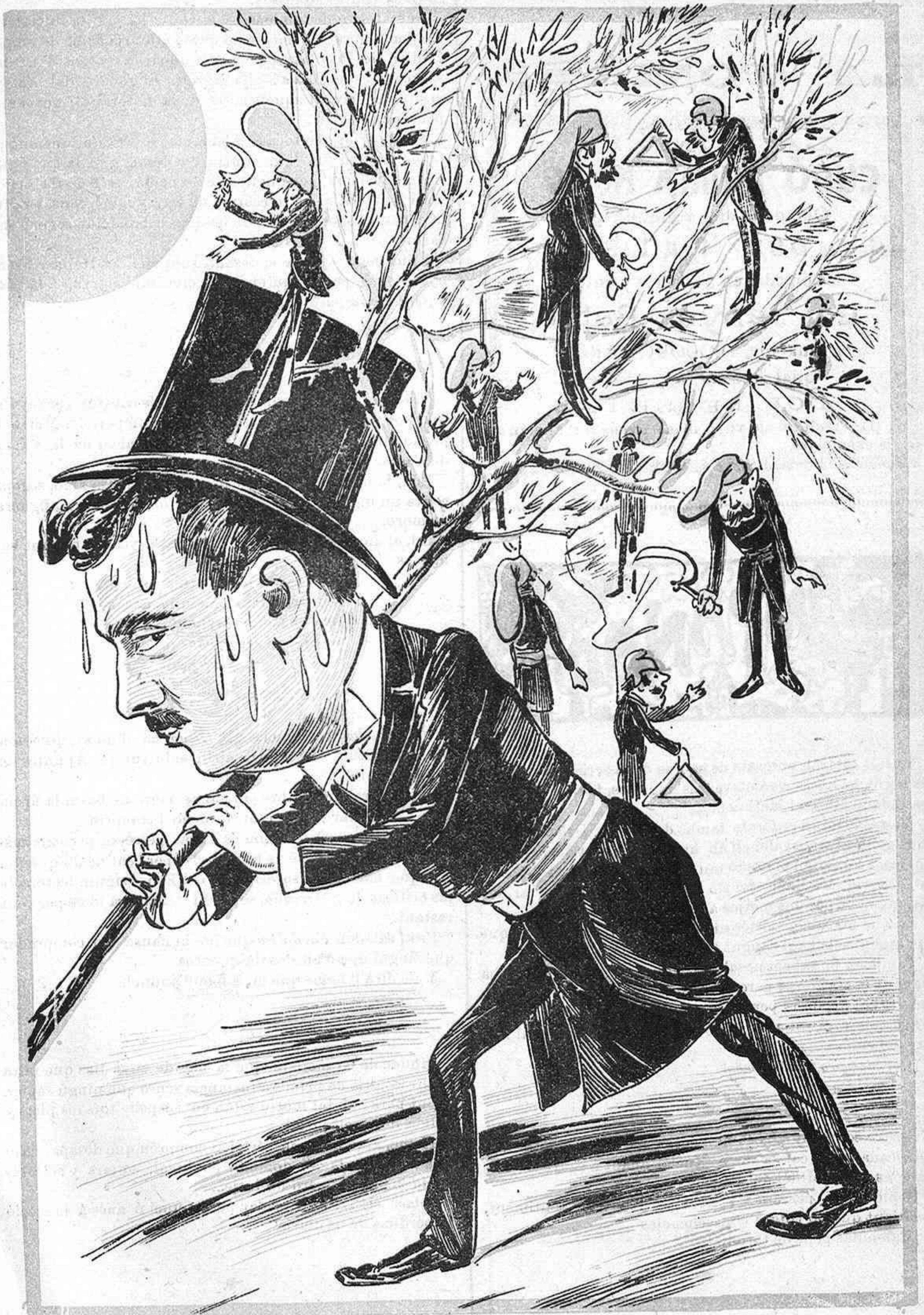
L' experiència pe 'ls anys;
y també pe 'ls desenganys.

Si tens algún entrebanch
cúral ab billet de Banch.

Per coneixe be als amichs;
búscals quan passis fatichs.

AIGUA FREDA.

EL RAM MUNICIPAL

¡Deu fassi que 'l de l' Amat
siga per nostra ventura
un ram de Moralitat!

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

LA TOMASA
CUPÓ PRIMA N.º 26 (1)

Que dona dret á adquirir per

DOS RALS

la comedia en tres actes y en vers

Lo senyor Batlle

original de TEODORO BARO

qual preu corrent es lo de

DOS PESSETAS

(1) Caduca als vuyt días ó avans si s' agotan
ls exemplars.

Vostés estarán enterats de sobras de la seria pallissa que 'ls heróichs boers van clavar als inglesos, fent presoner de passada al general Methuen.

Vostés estarán enterats també de que 'n Delarey, lo famós general transvalench ab una generositat de la que 'ls inglesos no 'n tenen noció tan sols, va concedir la llibertat al general Methuen, fent-lo acompanyar ademés al seu campament per dos metjes á causa d' estar ferit.

Lo que no saben vostés ni ho sabrán segurament, es que als inglesos 'ls hagi caygut la cara de vergonya.

Tampoch ho sabém nosaltres, pero si sabém que no 'ls ha caygut la vergonya porque aquesta no la gastan y de cara no 'ls en queda ni per senyarse á causa de las continuas *sumantas* que un petit poble d' héroes infligeix al rostre del colós

¡Por siempre jamás, amén!

*

Nostre company «La Renaixensa» ha experimentat una relliscada en lo carrer de 'n Xuclá, anant á caure sota 'ls balcóns d' un edifici del Passeig de Colón.

Deplorém el percans y l' acompanyém en lo sentiment, desitjant que no tingui consecuencias

¡Malehidas pells de taronja!

*

La crehuda contra 'l desafió continúa... fora d' Espanya Fins Alemania, el pais clássich de 'ls *lances* d' honor, está avuy contra aquestos.

El mateix govern alemany es el qu' ha prés la iniciativa condemnant á dos meses de presó á un redactor de un periódich de Postdam, per haver donat la noticia d' un desafió entre dos oficials del exércit. El govern del *Kaiser* creu que privant aquets actes de la notorietat, acabarán per desapareixer.

Aixó per lo que toca á Alemania. A Fransa funciona ja fa molt temps una lliga contra els desafiós en la que figuren els primers personatjes de la nació. A Austria el govern ha tallat aquesta costúm de soca y arrel, considerant-la com un delicté vulgar de llesiós ú homicidi, segons els cassos.

Unicament queda el desafió subsistent á Italia y Espanya, els dos paissos qu' entre els civilisats marxan á la què: ¡Qué honra para la familia!

*

Ja s han sapigut noticias d' aquells cautius espanyols que per poch ocasionan la invasió del imperi del Marroch per un exércit de cent mil patrioters al só de la Marxa de Cadis.

Ella, la noya, es morta, assassinada pel seu amo, segons conta un inglés qu' ha vist la seva tomba sota una figuera de moro.

Ell, el noy, es lliure y 's guanya la vida fabricant *habutxas*

D' aquet modo tan prosáich,
fent *habutxas* mussulmanas,
ha donat fi lo saynete. .
¡perdonad sus muchas faltas!

*

Don *Fardalico* Urrecha del *Diluvi* ha donat á llum una obra que titula «El teatro» ab lo subtitul de «Apuntes de un traspunte.»

No hém rebut el llibre (ni ganas) pero 'ns basta la firma pera recomanarlo als lectors (que no 'l comprin)

Nota: El preu del volúm es dugas pessetas, pero als suscriptors del *Diluvi* se 'ls hi farà el 50 per cent de desqüento. Als que, ademés de suscriptors del *Eco...* siguin lectors de las criticas de l' Urrecha, se 'ls hi rebaixará lo 50 per cent rasant.

Prou sab don *Fardalico* que no hi haurá cap comprador que tingui opció als dos desqüentos.

Y no dirá l' home que no li fém l' anunci.

Dihuen de Granollers que fa més de vuyt dias que falta d' alli lo jutje de primera instancia sense que ningú sápigahont para, ab tal motiu están en suspens tots los plets y judicis d' aquell jutjat.

¡Home, aixó ja es més sério! 'S comprén que desapareixin casadas y casats del domicili conjugal, solters y solteras del *idem* patern, pero un jutje...

Potser si 'l fessin cridar pe 'l nunció ó anés á la secció de pérduas de 'ls diaris!

*

Hem rebut la carta que transcribim:

Sr. Director de LA TOMASA.

Molt Sr. meu: En l'últim número del seu popular setmanari se fan algunes apreciacions respecte al fet d'haver aparegut en lo *Cu-cut* un quento publicat ja anteriorment en LA TOMASA.

Amich de deixar las cosas en son lloch, dech fer constar que la culpa es meva tan sols, ja que vaig remetre dit quento a la redacció del *Cu-cut* sens recordarme de que anteriorment l'hagués remés a LA TOMASA.

Conegudas la seva caballerositat y noblesa de procediments m'anticipo a donarli gracias per l'inserció de aquesta carta, que vindrá a aclarir un fet degut a un descuyt meu y no a mala fé de ningú

Seu affm. S. S.
PEP ROCH.

No en va recorre nostre comunicant y distingit col·laborador a la correcció que presideix els nostre actes. Aixis donchs, no tenim inconvenient en publicar sa aclaració fent constar de passada que retirém els conceptes que, respecte a *Cu-cut*, 'ns meresqué l'assumpto de referencia.

Ahir degué tenir lloch en la iglesia de la Mercé una funció religiosa dedicada a Sant Joseph y sufragada per la Companyia arrendataria de contribucions d'aquesta provincia.

La cosa no deixa de tenir gracia.

Una entitat qual objecte es deixarnos sense camisa als espanyols (encara que sigui per ministeri de la lley) posarse baix la advocació de un sant de 'ls de major caibre com Sant Joseph, ja es un *colmo!*

¶ Veyám quin dia paga una funció religiosa l'honorable Nicomedes Méndez, qui també es un funcionari públich que al istil de l'arrendataria *executa* per ministeri de la lley!

L'altra dia varem llegir que a Nas villa (Estats Units) s'havia celebrat el matrimoni d'un subjecte de quaranta cinch anys ab una nena de deu primaveras.

Aixó si, 'l marit té una fortuna de deu millons de dollars

Convidria sapiguer quants d'aquestos han passat a mans de 'ls pares d'aquella infelissa, perque consentissin en vendres a sa filla.

Y aplicarlos després la mateixa pena qu'als tractants d'esclaus, ab l'aggravant de la paternitat.

Dissapte va morir en aquesta ciutat don Francisco Masriera, notabilíssim pintor y artista catalá, qui no sols havia lograt un bon lloch en l'art de Murillo, sino que també en la industria artistica de joyeria havia conseguit, junt ab sos germans, fer de son establiment del carrer de Fernando un de 'ls més acreditats de Barcelona.

En Francisco Masriera, com a pintor tingué una época brillant, distingintse sobretot per la elegancia del dibuix y la pulcritut de factura.

¡Descansi en pau!

A la ermita de Sant Genis de Valldarca hi ha un ensotant que val un imperi ó millor dos imperis; un com a comerciant y un altre com a poch escrupulós.

Aqui va una mostra. Per tenir mes lloch en lo cementiri de la ermita a fi de construir nitxos y panteóns, l'home retallá l'espai destinat a fossa comú y per surtirne més bé y depressa *neteja* aquesta, treynt la terra junt ab restos humans y llesant'ho tot a la carretera.

El governador civil al enterarse d'aquesta *gracia* de mossén Miquel Roquet, li pará 'ls peus ab una multa.

O com si diguéssim, un *miquel* per... *ruquet*. Perque un capellá que té a son cárrech un cementiri, no deuria ignorar que las lleys sanitarias no permeten tals salvatjadas.

✱

Diumenje próxim ha de l'ensarse al carrer segons els nostres informes, la professó de 'ls *Armats*, que l'any passat no s'atreu a surtir per una cosa molt semblant a lo que 'ls gitanos ne *dihuen bua* y 'ls toreros *jindama*.

Sembla qu'aquest any t'emplé. Li ha hagut las sevas di sensions entre 'ls organitzadors, dibuixantse 'ls dos partits dels prudents ó siga 'ls que optavan per fer la professó per dintre de la iglesia y els arruixats ó siga els qu'están dispostos a l'ensarse al carrer costi lo que costi.

Veyám que 'n resultarà. Diumenje a la porta de San Francesch ho hém de veure.

Segons noticias, en *Xirigotas* farà de *capità Manaya* y el mateix vespre relatará sas impresions en sério, desde las columnas de la *Publi*.

Aixó si, m'ajansant la condició de que don Manuel Girona paga 'l vi.

El ja sab que don Samuel es espléndit y 's promet un *gat* equivalent als IV del hostal de 'n Pere Romeu.

✱

En *Claudio Froll* del *Daluvio* ja está bó del atach de congestió cerebral que posá en perill sos preciosos jorns.

Aixis ho hém sapigut per un article que publicá l'altre dia, en lo que 'ns referia p'el per p'el els sintomas de sa malaltia, las impresions rebudas, el trepitj del exércit de glóbulis invadint el cervell y altres interessantissims *pormenors* que, l'ase 'm fum si als llegidors se 'ls hi endona un pito.

Aixó si; ho feya ab aquell estil llepadet, acartronat, de *similar*, que li es característich.

En *Frollo* ó siga l'Ernesto López, gran company de 'n Lerroux, que 'l feya escriure al «Progreso» sense pagarli 'ls articles com pertoca a un bon redentor del proletariat, es un'altra *plepa* madrilenya que, junt ab l'Urrecha, ha caygut sobre l'*Eco de las clavegueras* per fer pendant ab las *plepas* indígenas que 's dihen; *Maleta Indulgencias*, *Cullaretas* y *Companyia*.

Bé diu el ditxo; las calamitats may van solas.

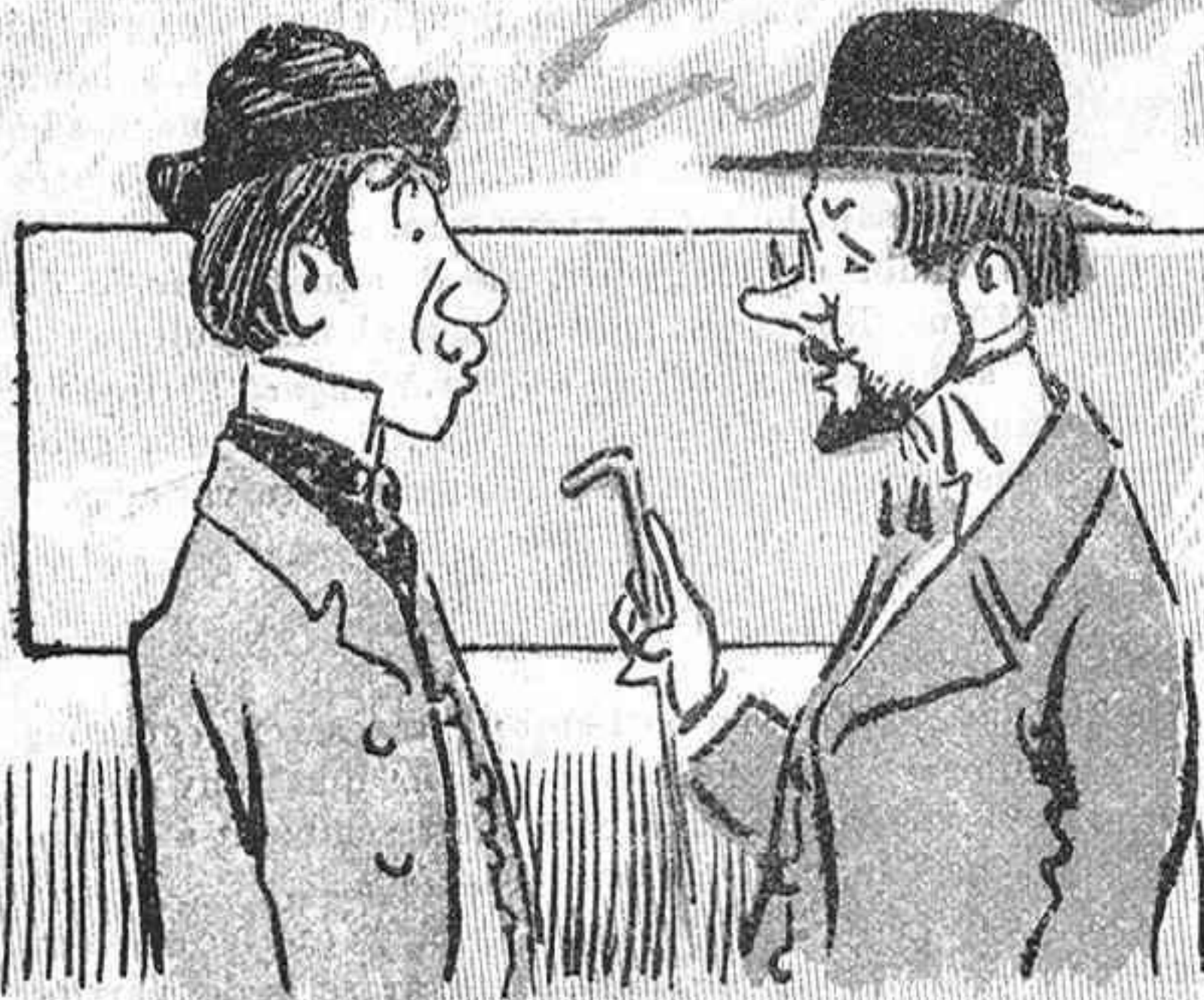
Y el *Diluvio* sembla haverse convertit en un hospici d'inválits. Tots els fracassats y tots els *neulas* fan cap allí.

¡Aixis li lluheix el p'el!

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

MISCELÀNEA

—¿Qué 't va semblar la funció del «Teatro intim»?

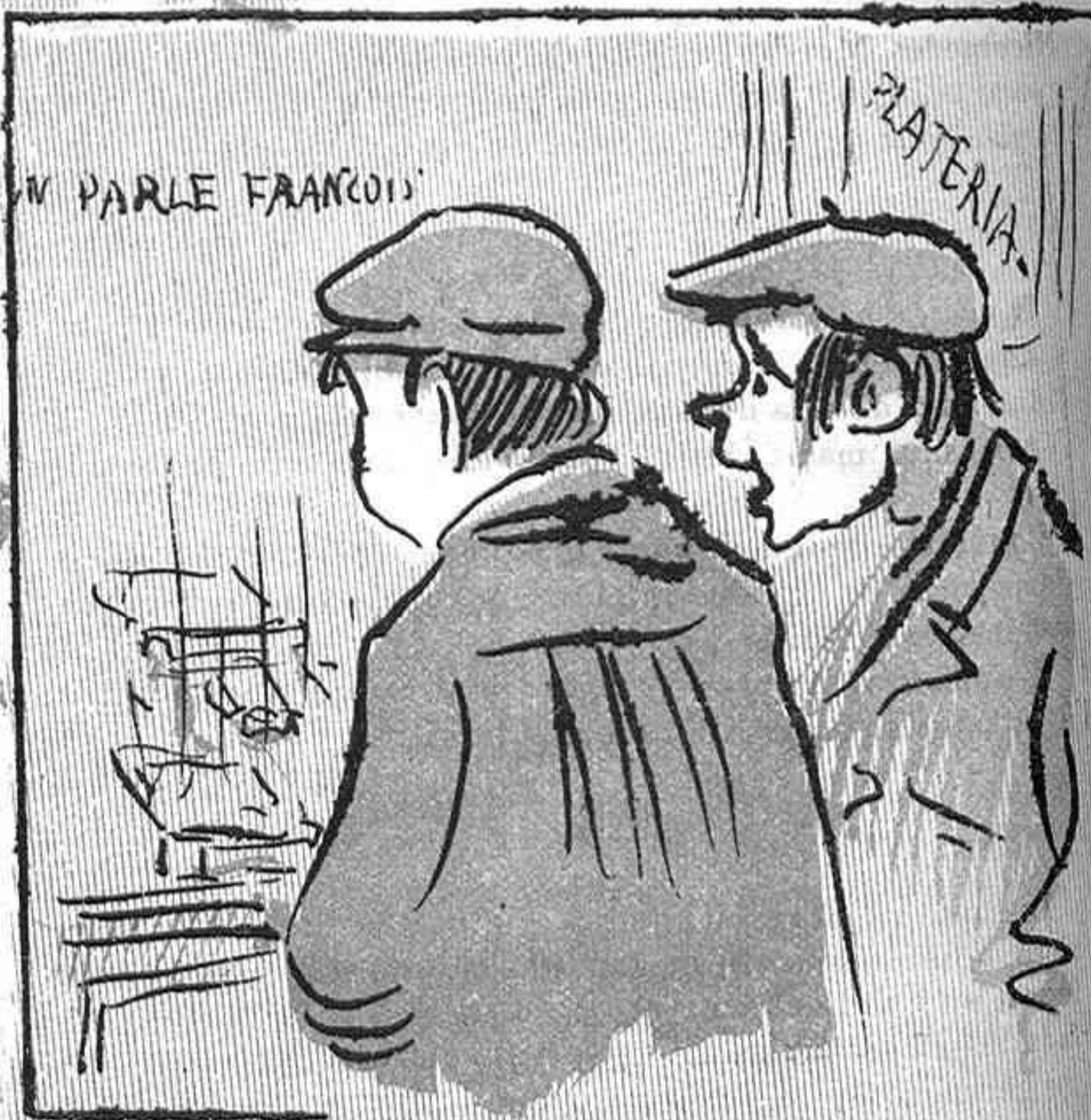
—Molt bé, noy, molt bé. Vaig conseguir lo que may logro á casa; dormir quatre horas de tirón... Quan hi tornéu, convidam.

Un espectador del teatro de 'n Gual: El senyó Mauri

—No 's pot ser aixerit, vaja. Desseguida que vas prou llest de mans per guanyart'hi la vida, té... la policia agafa celos.

—Miratela Liesca; com aquesta era l' agulla qu' ahir vaig fer. Está senyalada ab cent duros y la senyora Pona no més va dármen ca orze rals.
—Lladre! ¡més que lladre!! Aixó e: un robo.